

Св. Сава гостувалъ въ българскитѣ дворци, а царъ Асѣнь II излѣзълъ на ловъ. Гостътъ, като заболѣлъ, проводилъ ученицитѣ си да си идатъ въ Сърбия. Той се поминалъ въ Търново, на 12 ян. 1236 г. Тѣлото му било положено въ манастирската църква Св. Четиридесетъ. Асѣнь не заварилъ въ животъ скъпия си гостъ и сродникъ. Следъ година време кралъ Владиславъ сръбски дошълъ въ Търново и взелъ, не следъ малки молби, останкитѣ на св. Сава.

LVIII

Слѣпченски поменикъ

Поменикътъ на битолския манастиръ Св. Ив. Предтеча (Продромъ) отъ XVI—XVII в. билъ занесенъ въ Русия отъ В. Григоровичъ. Сега частъ отъ поменика се съхранява въ Одеската Унив. библиотека, № 40. Писанъ билъ къмъ срѣдата на XVI в., както личи отъ запазенитѣ дати. Отъ по-стария паметникъ ще да сж били вписани въ новия имената на виднитѣ нѣкогашни ктитори-дарители на манастира, но, за съжаление, отъ тоя списъкъ е запазено само началото, гдето се поменава царъ Михаилъ и неговата царица Теодора. Ако да не бѣше казано изрично, че Теодора е била Михайлова жена (цѣцѣ ѣго), бихме помислили, че става дума за прочутата Теодора, възстановителка на православието, жена на Теофила и майка на Михаила III. Противъ Михаила III говорятъ и обстоятелствата, че неговата царица се е именувала Евдокия и че въ негово време Битолско се е намирало подъ властта на българския господаръ Михаилъ-Борисъ. Логично би било да се допусне, че Михаилъ въ поменика може да бжде тъкмо българскиятъ владѣтель Михаилъ-Борисъ, който съ помощта на Климента Охридски усърдно ширѣше християнството въ Македония. Това съпоставяне обаче се обезсилва отъ името на Михаилъ-Борисовата жена, която, споредъ бележкитѣ въ Чивидалското евангелие, се е казвала Мария, а не Теодора, освенъ ако по-късно Борисъ не е ималъ втора жена, Теодора. Най-вѣроятно е, че търсенитѣ ктитори на Слѣпче сж били Михаилъ Палеологъ (1261—1282) и жена му Теодора. Императоръ Мих. Палеологъ е правилъ дарения въ 1272 г. и на Охридската архиепископия.

Слѣпченскиятъ поменикъ е много цененъ съ имената на дарителитѣ и на селата и градоветѣ, отгдето тѣ идѣли.